

LB-2001-1316

INSTANS:	Borgarting lagmannsrett - Kjennelse.
DATO:	2002-04-26
DOKNR/PUBLISERT:	LB-2001-1316
STIKKORD:	Habilitet. Domstoloven § 108.
SAMMENDRAG:	Uttrukket meddommer i ærekrenkelsessak ga uttrykk for klare og sterke holdninger i favør av den part som hadde fremsatt de angivelige ærekrenkelsene. Selv om saken gjaldt spørsmålet om ansvar for videreformidling av ærekrenkelser, antok lagmannsretten allikevel at det forelå omstendigheter som måtte medføre at meddommeren vek sete i medhold av domstoloven § 108.
SAKSGANG:	Oslo byrett Nr 99-04149 A/68 - Borgarting lagmannsrett LB-2001-1316 M/01.
PARTER:	Saksøker: 1. Petter Nome, 2. Einar Førde, 3. Norsk rikskringkasting AS (Prosessfullmektig: Advokat Jon Matti Wessel-Aas). Saksøkt: Steinar Bastesen (Prosessfullmektig: Advokat Per Danielsen).
FORFATTER:	Førstelagmann Nils Erik Lie.

I ærekrenkelsessak reist av Steinar Bastesen mot Petter Nome, tidligere kringkastingssjef Einar Førde og Norsk rikskringkasting AS v/ styrets formann avsa Oslo byrett 21. desember 2000 dom med slik *domsslutning*:

1. Petter Nome, Einar Førde og Norsk rikskringkasting AS dømmes i medhold av straffeloven § 253 til å tåle følgende ærekrenkelse sendt i «Gringos» den 03.03.99 mortifisert i forhold til Steinar Bastesen:
«Du sa at hvis du var blitt utlevert til Norge fra Nederland, ville du ha blitt drept i et norsk fengsel.
Steinar Bastesen og andre hvalfangere har truet meg på livet.
Han personlig?
Ja, Steinar ringte og sa ... Ordrett? - « Kommer du til Norge skal vi blåse hue av deg » sa han. »
2. Petter Nome dømmes i medhold av skl. § 3-6 til å betale oppreisning til Steinar Bastesen med 10.000 -titusen- kroner.
3. Einar Førde dømmes i medhold av skl. § 3-6 til å betale oppreisning til Steinar Bastesen med 10.000 -titusen- kroner.
4. Norsk rikskringkasting dømmes i medhold av skl. § 3-6 til å betale oppreisning til Steinar Bastesen med 80.000 -åttitusen- kroner.
5. Norsk rikskringkasting AS hefter solidarisk for de oppreisningsbeløp Petter Nome og Einar Førde er dømt til å betale.
6. De saksøkte tilpliktes in solidum å betale saksøkerens saksomkostninger med 70.000 - syttitusen- kroner med tillegg av renter fastsatt i lov av 17.12.1976 nr. 100 § 3, 1. ledd, 1. pkt. fra oppfyllestedtidspunktet til betaling skjer.

Oppfyllelsesfristen er 14 -fjorten- dager fra dommens forkynnelse.

Nome, Førde og Norsk rikskringkasting AS har anket dommen. Ankeforhandling er berammet

til 14. mai 2002 og den følgende dag.

I brev av 16. april 2002 har uttrukket meddommer A meddelt at han anser seg inhabil. Han har bedt om å bli fritatt for vervet som meddommer i saken. Som begrunnelse har han oppgitt at han er i mot all hvalfangst og sympatiserer med Greenpeace og Sea Shepherd v/ Paul Watsons motstand mot Steinar Bastesen og norsk hvalfangst. Han har også gitt pengegaver til Greenpeace. På grunn av forutinntatte holdninger vil han ikke kunne forholde seg objektiv i saken.

Retten har forelagt henvendelsen for partene.

Nome m.fl. har i prosesskrift av 22. april 2002 gjort gjeldende at saken utelukkende dreier seg om pressens rett til å formidle offentlige aktørers uttalelser i løpende samfunnsdebatt. Det er ikke nødvendig i saken å ta stilling til troverdigheten til Watson, Bastesen eller andre aktører i hvalfangstdebatten. Uansett kan ikke et bestemt politisk syn innebære at en dommer blir inhabil til å dømme i en sak.

Bastesen har i prosesskrift av 23. april 2002 anført at As personlige og utviste engasjement i hvalfangstspørsmålet er en særegen omstendighet som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet i saken etter domstolloven § 108.

Lagmannsretten bemerker at de utsagn saken gjelder er fremkommet i intervjuer som Norsk rikskringkasting AS' medarbeider Petter Nome har gjort med Paul Watson. Byretten har gitt følgende beskrivelse av Watson og hans organisasjon Sea Shepherd:

Han var med i Greenpeace før han stiftet organisasjonen Sea Shepherd, som er en privat, militant organisasjon til beskyttelse av dyrelivet i havet. Organisasjonen er motstander av all hvalfangst, som de mener er en krenkelse av hvalens rettigheter og en forbrytelse mot internasjonal rett. Den er kjent for å drive sin kamp mot hvalfangsten med ekstreme og til dels også med ulovlige midler.

Samtidig opplyser byretten om Bastesen at han i mange år har fremstått i media som en av de fremste forkjemperne for hvalfangstnæringen i Norge.

Meddommer A har gitt uttrykk for sterke og klare holdninger i det som nødvendigvis må oppfattes som en polarisert konflikt mellom Bastesen på den ene side og Greenpeace/Sea Shepherd og Paul Watson på den annen side. Lagmannsretten må legge til grunn at det dreier seg om en alvorlig overbevisning hos meddommeren. Selv om den foreliggende sak direkte bare gjelder ansvaret for videreformidling av angivelig ærekrenkende utsagn, kan det i den foreliggende situasjon ikke ses bort fra at meddommerens holdning til de spørsmål saken gjelder vil være farvet av hans stillingtagen i den underliggende konflikt i saken. Etter lagmannsrettens syn står en overfor en omstendighet som er skikket til å svekke tilliten til meddommerens uhildethet. Det vises også til at den ene av sakens parter har krevet at han skal vike sete.

Meddommer A viker etter dette sete i medhold av domstolloven § 108.

Avgjørelsen er truffet av rettens formann alene i medhold av domstolloven § 117 annet ledd annet punktum første alternativ.

Slutning:

Meddommer A viker sete i sak nr 01-01316 M/01: Petter Nome m.fl. - Steinar Bastesen.